

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ PROGRAMU
MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE VE VÝZKUMU,
EXPERIMENTÁLNÍM VÝVOJI A INOVACÍCH
EUREKA (OE)**

11. října 2013

Obsah

- 1. Úvod**
- 2. Základní údaje o schváleném programu**
- 3. Základní údaje o realizaci programu**
 - 3.1 Podpořené projekty
 - 3.2 Příjemci
- 4. Výsledky**
 - 4.1 Přehled výsledků
 - 4.2 Zvláště významné výsledky
 - 4.3 Využití výsledků
 - 4.4 Srovnání dosažených výsledků se schválenými cíli programu
 - 4.5 Srovnání dosažených výsledků programu se stavem v zahraničí v době ukončení programu
- 5. Informace o implementaci národních priorit**
- 6. Přílohy**

Použité zdroje:

- *Data poskytnutá Úřadem vlády ČR vycházející z Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací*
- *Materiály zpracované Technologickým centrem AV ČR v rámci projektu „Česká republika v Evropském výzkumném prostoru – CZERA“, získaná data od řešitelů*
- *Data ze -Sekretariátu programu -EUREKA a poskytovatele MŠMT*
- *Notifikace programů EK- pro -N 478-482/2005 - Česká republika*

1. Úvod

Provedené hodnocení programu EUREKA (OE), který probíhal v letech 1993-2012, vychází ze tří informačních zdrojů: veřejně dostupné databáze IS VaVaI dostupné na stránkách www.vyzkum.cz, údajů poskytnutých Úřadem vlády ČR (vycházející z IS VaVaI) a uzavřených smluv o využití výsledků výzkumu a vývoje mezi příjemci podpory – a poskytovatelem. Z databáze IS VaVaI byly zjišťovány základní informace o podpořených projektech a údaje o výsledcích projektů, objemu financí a veřejné podpoře projektů. Údaje z veřejně dostupné části databáze IS VaVaI se vztahují k 17. 9. 2013. Údaje poskytnuté Úřadem vlády ČR jsou aktuální k datu 20. 9. 2013. Vzhledem k tomu, že v IS VaVaI dochází k průběžným aktualizacím informací o jednotlivých projektech, je možné, že se informace získané k jiným datům mohou lišit od informací obsažených v této zprávě.

Za situace, že stávající IS VaVaI vychází z koncepce platné od roku 2002, byly do hodnocení výsledků, struktury podpořených projektů a příjemců započítány pouze projekty započaté po roce 2002. Za projekty započaté v předchozích letech a ukončené do roku 2002 jsou totiž v IS VaVaI neúplná data, zejména pokud jde o jejich výsledky a závěrečné hodnocení projektů. Dalším důvodem pro výběr projektů započatých po roce 2002 je skutečnost, že tyto projekty jsou realizovány podle stejných stále platných pravidel daných zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací) ve znění pozdějších předpisů. Projekty zahájené před uvedeným rokem byly realizovány podle jiných pravidel, jiná pravidla se rovněž vztahovala na povinnost příjemce vykazovat údaje o projektech. Pokud by tyto projekty vstoupily do hodnocení, vážným způsobem by (z důvodu nekompletnosti údajů) snížily celkovou vypovídací hodnotu o celkových výsledcích, přínosech a efektivitě programu. Kromě uvedených důvodů byly rovněž vzaty v úvahu redefinice druhů výsledků, které byly různé před rokem 2002 a v letech následujících. Pro přehled jsou však informace o výsledcích všech projektů za celou dobu řešení programu uvedeny v příloze č. 1 této zprávy. Na základě dostupné dokumentace poskytovatele lze v příloze č. 2 nalézt dosažené výsledky tržního uplatnění ukončených projektů.

2. Základní údaje o schváleném programu

Název programu:	EUREKA - evropská spolupráce v oblasti aplikovaného a průmyslového výzkumu a vývoje cílená na podporu nadnárodní kooperace mezi průmyslovými podniky, výzkumnými ústavy a vysokými školami		
Akronym:	EUREKA		
Doba řešení:	1993-2012		
Poskytovatel:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy		
Schválení:	Program byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 21. 12. 1994 č. 737/1994		
Notifikace EK:	N-478/2005 - 482/2005 - Česká republika ze dne 20. 3. 2006		
Předpokládané výdaje ze státního rozpočtu na celou dobu trvání programu:	749 000 tis. Kč ¹		
Skutečné výdaje ze státního rozpočtu na celou dobu trvání programu:	1 152 774 tis. Kč		
Předpokládané celkové uznatelné náklady na celou dobu trvání programu:	nebylo -stanoveno		
Skutečné celkové uznatelné náklady na celou dobu trvání programu:	2 678 544 tis. Kč		

Členění na podprogramy:

Program výzkumu a vývoje na podporu mezinárodní spolupráce EUREKA nebyl členěn na podprogramy.

Doba řešení:

Program byl realizován v letech 1993-2012. První veřejné soutěže na předkládání návrhů výzkumných projektů byly vyhlášeny již během roku 1993 a výběr projektů v jejich rámci byl dokončen v témže roce. Řešení prvních projektů bylo zahájeno od počátku roku 1994.

Plánované celkové výdaje ze státního rozpočtu:

Trvání programu bylo před jeho notifikací časově neomezeno. Z tohoto důvodu nebylo možné před jeho notifikací v roce 2005 plánovat celkové výdaje ze státního rozpočtu. Notifikací s označením -N 478-482/2005 -se doba trvání programu za Českou republiku ukončuje 31. 12. 2012 a stanovuje se celkový plánovaný rozpočet na celou dobu trvání notifikovaného programu na 749 000 tis. Kč.

Změny schváleného programu v průběhu řešení a způsob jejich schválení

Program nebyl v rámci doby jeho trvání měněn.

Cíle programu

Program mezinárodní spolupráce ve VaVaI EUREKA ([European Network for Market-Oriented, Industrial R&D](#)) se zaměřoval na trvalé posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky a zvyšování jejího technologického potenciálu podporou evropské spolupráce podniků a výzkumných organizací v oblasti progresivních technologií. Výsledkem řešení podpořených projektů měly být nové špičkové výrobky, technologie a služby s vysokým stupněm inovace, schopné prosadit se na světovém trhu. Cílem programu byla podpora výkonnosti a konkurenceschopnosti evropského průmyslu a rozvoje jeho společné infrastruktury. Komerční využití výsledků řešení kladlo důraz na aktivní zapojení výzkumu a vývoje do tržní ekonomiky. Projekty měly výhradně civilní charakter a jsou

¹ Výše předpokládaných výdajů ze státního rozpočtu se vztahuje k notifikaci v roce 2005, kde se uvádí celkový plánovaný rozpočet programu

zaměřeny na oblast soukromého i veřejného sektoru. Výstupem projektů měly být nové, inovované špičkové výrobky, technologie nebo progresivní služby.

3. Základní údaje o realizaci programu

Evropský program EUREKA byl vyhlášen v roce 1985 s cílem podporovat mezinárodní spolupráci mezi průmyslovými podniky, výzkumnými organizacemi a universitami, a vytvářet tak podmínky pro růst výkonnosti a konkurenceschopnosti evropského průmyslu. Podpořené projekty měly –výhradně civilní charakter a byly zaměřeny na oblast soukromého i veřejného sektoru. EUREKA je tak příkladem podpory spolupráce soukromého a veřejného sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.

Výstupem projektů měly být nové, inovované výrobky, technologie či progresivní služby, schopné prosadit se na světovém trhu.

Program původně stanovil tyto prioritní technologické oblasti:

- Biotechnologie a lékařská technika,
- Komunikační technologie,
- Technologie v energetice,
- Technologie pro ochranu životního prostředí,
- Informační technologie,
- Lasery,
- Nové materiály a materiálové technologie,
- Automatizace a robotika,
- Dopravní technologie.

Uvedené priority byly následně nahrazeny rozhodnutím, že v rámci EUREKA mohou být řešeny projekty s libovolným zaměřením, jež splňují stanovené podmínky programu .

Program se dále řídil zásadou, že návrhy a iniciativa musejí vycházet „zdola“, tedy od jednotlivých průmyslových podniků, výzkumných organizací a universit, které mají zájem o spolupráci.

Evropský program EUREKA nevytvořil žádný společný finanční fond a nemá centralizované financování. Účast v projektech si měli účastníci hradit sami, avšak spolupráce v rámci tohoto programu byla ve většině zemí podporována státem. V ČR se jednalo o hodnocený program EUREKA (OE), který zajistil financování českých subjektů zapojených do řešení projektů.

Program EUREKA byl vůbec první aktivitou západoevropských zemí, která se otevřela pro spolupráci se zeměmi střední a východní Evropy v období 1990/91 (dříve než COST nebo Rámcový program). Česká republika byla po splnění vstupních podmínek přijata za členskou zemi EUREKY v roce 1995.

Česká republika byla přijata za členskou zemi programu EUREKA -v roce 1995.

V období 2005/06 byla předsednickou zemí EUREKY a to jako vůbec první z nově přijatých členských zemí po roce 1990. V rámci předsednického programu aktivně napomohla připravit program Eurostars jako společný finanční nástroj EUREKY a EU na základě článku č. 185 TEFU, zaměřený na mezinárodní spolupráci malých a středních podniků, které provádějí vlastní výzkumné a inovační činnosti.

Zásadním mezníkem řešení programu EUREKA (OE) bylo schválení zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), který stanovil nová pravidla pro podporu výzkumných a vývojových aktivit z veřejných rozpočtů.

Výběr projektů se provádí ve dvou stupních: mezinárodní kolo není spojeno s účelovou podporou; o tu je nutno žádat ve druhém stupni na národní úrovni.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje mezinárodní spolupráci prostřednictvím účelové i institucionální podpory. Účelová podpora se poskytuje na řešení projektů přijatých do mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji -v rámci programu EUREKA, institucionální podporou jsou hrazeny poplatky za členství podle § 4 odst. 5 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů.

Veřejné soutěže

V průběhu realizace programu byly změněny celkové podmínky poskytování veřejné podpory výzkumu a vývoje v ČR (viz uvedené schválení zákona č. 130/2002 Sb.). Proto lze realizaci programu rozdělit do dvou základních etap. Za první etapu lze považovat období od zahájení programu do roku 2002, kdy v platnost vstoupil zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, který stanovil pravidla s určitými změnami platná do konce realizace programu. Od roku 2002 lze datovat druhou etapu. V tomto období byly veřejné soutěže vyhlašovány a realizována způsobem platným až do současnosti.

Program celkem podpořil realizaci 257 projektů s **celkovou podporou ze státního rozpočtu v úhrnné výši 1 152 774 tis. Kč**. Do konce první etapy, tedy do konce roku 2002 bylo podpořeno a ukončeno celkem 89 projektů s celkovou výší státní podpory 297 272 tis. Kč. Od roku 2003 až do konce doby realizace programu bylo podpořeno celkem 168 projektů, jejichž podpora ze státního rozpočtu činila 855 502 tis. Kč.

Tab. č. 1: Veřejné soutěže (dle IS VaVaI)

kód veřejné soutěže	datum vyhlášení	uzávěrka příjmu projektů	vyhlášení výsledků	počet doručených projektů	počet podpořených projektů	výše přidělené podpory v tis. Kč
SMSM0032005	1.1.2000	31.1.2000	30.9.2000	64	45	73 850
SMSM200132005	10.11.2001	31.12.2001	30.6.2002	30	28	47 080
SMSM200232005	9.1.2002	28.2.2002	30.6.2002	25	24	20 394
SMSM200300005	5.2.2003	31.3.2003	30.8.2003	26	23	107 288
SMSM200600OE1	7.9.2005	7.11.2005	20.1.2006	40	31	162 412
SMSM2007OE2	1.6.2006	20.9.2006	4.12.2006	21	16	62 300
SMSM2008OE3	20.6.2007	10.9.2007	14.12.2007	26	22	110 605
SMSM2009OE4	18.6.2008	1.9.2008	15.12.2008	26	16	123 642
SMSM2010OE5	24.6.2009	1.9.2009	18.12.2009	20	15	97 691

Pozn: Projekty EUREKA Národního programu výzkumu I z let 2004 a 2005 nejsou zahrnuty.

Zdroj: IS VaVaI

IS VaVaI uvádí realizaci celkem 9 veřejných soutěží (viz tabulka č. 1), údaje za starší veřejné soutěže nejsou v IS VaVaI zaznamenány. Uvedené veřejné soutěže podpořily celkem 175 projektů, výše státní podpory dosahovala 867 969 tis. Kč.

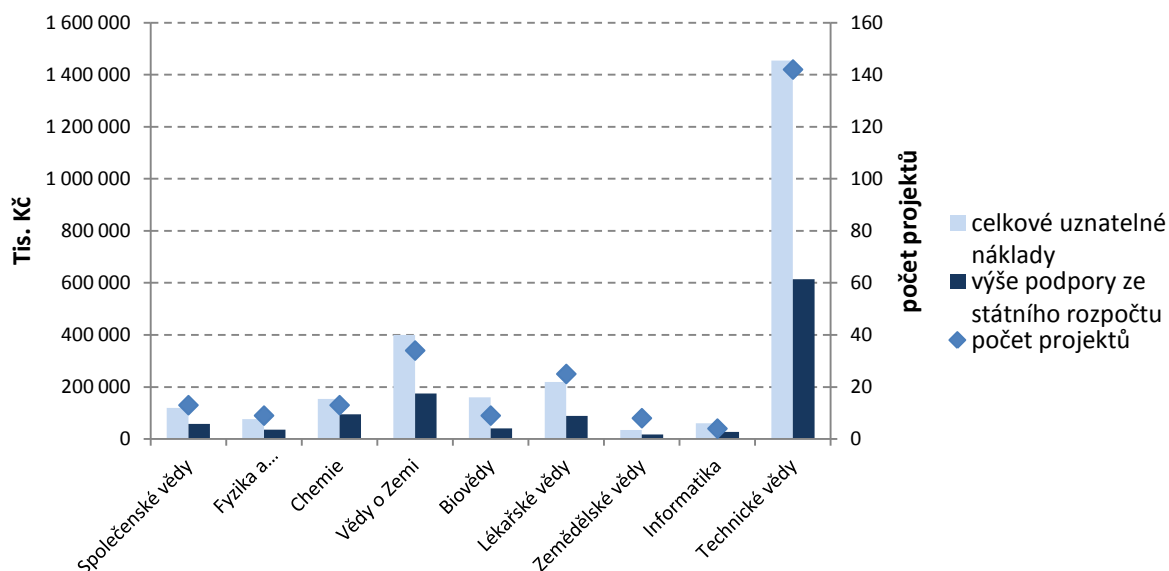
V roce 2004 a 2005 probíhalo financování schválených projektů program EUREKA v rámci Národního programu výzkumu I (Program 1P Regionální a mezinárodní spolupráce ve výzkumu). V IS VaVaI jsou veřejné soutěže za oba roky uvedeny pod označením SMSM20041P1 a SMSM20041P2. Roky 2004 a 2005 jsou proto vyjmuty z tohoto hodnocení kromě získání nejvyšších ocenění projektů v kap. 4.

Veřejné soutěže, které proběhly před rokem 2000 a z kterých byly následně financovány projekty VaV, nejsou zařazeny v IS VES.

3.1 Podpořené projekty

Celkové uznatelné náklady podpořených projektů činily za celou dobu realizace programu 2 678 544 tis. Kč, přičemž podpora ze státního rozpočtu dosahovala 1 152 774 tis. Kč. Spoluúčast řešitelských organizací v projektech činí 57%. Z hlediska oborového členění (viz graf č. 1) nejvyšší podíl připadal na **technické vědy**, na celkových nákladech se podílely 55 % a na výdajích státního rozpočtu 54 %. Podíl ostatních skupin oborů byl výrazně nižší. Podíl druhé nejvíce podpořené skupiny – věd o Zemi dosahoval pouze 13 % celkových uznatelných nákladů a 15 % výdajů státního rozpočtu.

Graf č. 1: Celkové uznatelné náklady a státní podpora programu EUREKA dle oborového členění za celou dobu realizace programu

Zdroj: IS VaVaI

Celkové uznané roční projektové náklady se v letech 2002-2012 pohybovaly převážně v intervalu 220 – 240 milionů Kč. Výjimkou byl rok 2006, kdy celkový objem započatých projektů skokově vzrostl o přibližně 100 milionů Kč a následující rok, kdy došlo k poklesu na přibližně 150 milionů Kč. V posledním roce programu poklesly celkové uznané náklady na úroveň necelých 200 milionů Kč. Podíl státní podpory byl ve sledovaném období v intervalu přibližně 40 – 50 % celkových uznaných nákladů (s výjimkou prvního sledovaného roku 2002, v němž činila státní podpora pouze 30 %. Vzhledem k absenci údajů z předcházejících let nelze říci, zda-li se jednalo o trend).

V souvislosti s růstem průměrné velikosti projektů během sledovaného období vzrostla přibližně o polovinu státní podpora. Úspěšnost českých předkladatelů grantů byla velmi vysoká a po většinu let byla na úrovni alespoň 75 % (viz tabulka č. 2). V prvním sledovaném roce 2002 byla úspěšnost téměř 100 %. Všechny podpořené projekty splňují podmínku udělené mezinárodní kvalifikace.

Minimální a maximální hodnoty celkových nákladů projektů a státní podpory jsou uvedeny v tabulce č. 3. Rozsah státní podpory i celkových nákladů byl ve velmi širokém intervalu 430 tisíc Kč až 28,2 milionů Kč. Identické výběrové řízení pro projekty v tak širokém finančním intervalu může vést k nevyváženému hodnocení projektů v blízkosti krajních mezí – tedy příliš náročné a zevrubné evaluaci finančně nejméně náročných projektů a podcenění evaluace finančně nejnáročnějších návrhů.

Tab. č. 2: Náklady a počty projektů v programu EUREKA zahájených po roce 2002

rok zahájení projektu	celkové uznané náklady tis. Kč	státní podpora tis. Kč	počet zahájených projektů	úspěšnost %	průměrná velikost projektu tis. Kč	průměrná státní podpora tis. Kč
2002	233 775	62 988	20	80,0	11 689	3 149
2003	239 545	105 498	23	88,5	10 415	4 587
2006	323 029	155 370	31	77,5	10 420	5 012
2007	152 326	66 184	16	76,2	9 520	4 137
2008	220 747	103 105	22	84,6	10 034	4 687
2009	236 208	123 642	16	61,5	14 763	7 728
2010	198 052	97 692	15	75,0	13 203	6 513

Pozn: Projekty EUREKA Národního programu výzkumu I z let 2004 a 2005 nejsou zahrnuty.

Zdroj: IS VaVaI

Tab. č. 3: Minimální a maximální náklady a státní podpora projektů programu EUREKA zahájených po roce 2002

Rok zahájení projektu	celkové uznané náklady, tis. Kč		státní podpora, tis. Kč	
	minimum	maximum	minimum	maximum
2002	2 300	21 384	923	5 061
2003	870	35 675	430	15 650
2006	1 518	27 900	759	13 950
2007	640	25 207	320	7 717
2008	1 186	21 000	592	10 500
2009	4 800	28 191	2 307	28 191
2010	3 900	27 000	2 925	13 500

Pozn: Projekty EUREKA Národního programu výzkumu I z let 2004 a 2005 nejsou zahrnuty.

Zdroj: IS VaVaI

Z hlediska oborového zaměření, resp. hlavního oboru uvedeného u projektů byly v letech 2002-2012 nejvíce zastoupeny technické vědy jak z hlediska počtu projektů (57 %), tak i výdajů (58-59 %). Zastoupení ostatních oborů bylo v jednotkách procent; jak v počtu projektů, tak i finančních objemech (viz tabulka č. 4). V přírodních vědách převažovaly projekty v oblasti věd o neživé přírodě (přibližně jedna pětina počtu projektů i financí) nad projekty o živé přírodě (přibližně 14 %). Program EUREKA tak kopíroval historickou oborovou strukturu českého VaV – převahu oborů neživé přírody nad biologickými, biomedicínskými a zemědělskými obory.

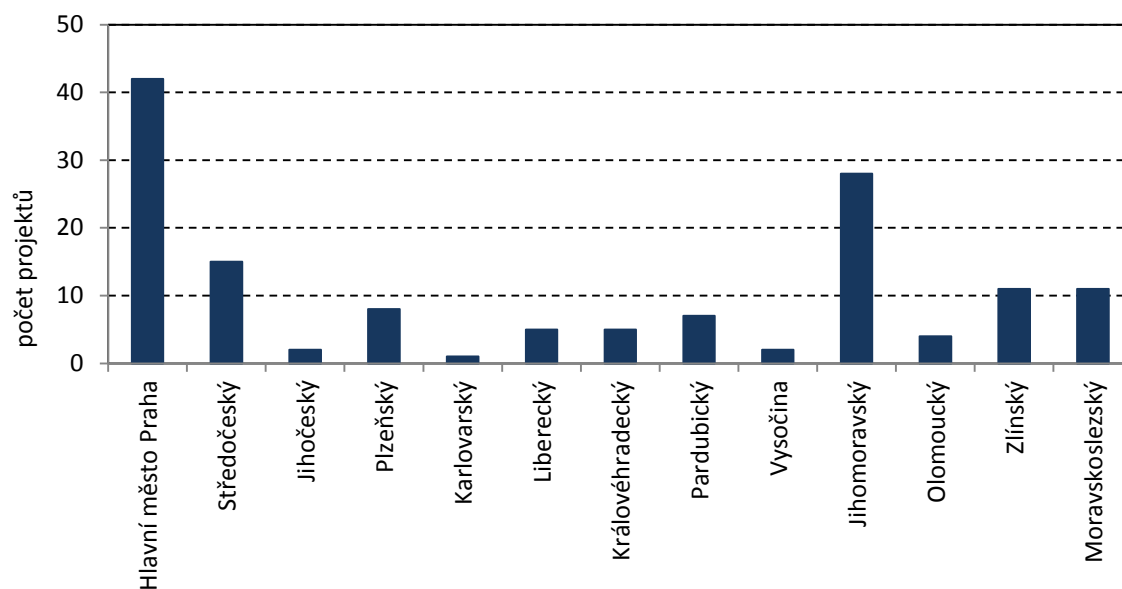
*Tab. č. 4: Počty projektů a alokace finančních prostředků podle širších vědních oborů
v projektech zahájených po roce 2002*

obor	počet projektů	celkové náklady tis. Kč	státní podpora tis. Kč
společenské vědy	9	84 544	31 515
technické vědy	81	949 056	413 291
matematické a inženýrské vědy	8	96 831	44 815
fyzikální vědy	3	34 376	16 688
chemické vědy	6	68 483	46 091
vědy o Zemi	12	142 257	57 380
biologické vědy	9	111 241	49 716
zemědělské vědy	4	23 360	9 778
lékařské vědy	8	78 765	37 821
humanitní a umělecké obory	1	14 769	7 384

Zdroj: IS VaVaI

Geografické rozmístění projektů a státní podpory v programu EUREKA podle krajů odráží rozmístění výzkumných kapacit v České republice. Přibližně 40 % všech projektů bylo v letech 2002-2012 realizováno subjekty sídlícími v Praze a Středočeském kraji. Následujícím regionem, který výrazně předstihuje ostatní kraje, byl kraj Jihomoravský, kde bylo alokováno přibližně 20 % projektů i státní podpory (grafy č. 2 a 3). V souhrnu byl v moravských krajích alokovan přibližně stejný počet projektů a objem státní podpory jako v Praze a Středočeském kraji. Středočeský kraj byl třetím nejúspěšnějším v alokovaných prostředcích programu EUREKA. Ve Středočeském kraji sídlí dvě významné VO – Ústav jaderného výzkumu Řež a Výzkumný ústav kovů. Celkově tyto dvě instituce vysoutěžily přibližně pouze jednu pětinu všech prostředků programu ve Středočeském kraji. 80 % projektů a státní podpory získalo 11 právnických osob, jejichž primární rolí není výzkumná činnost.

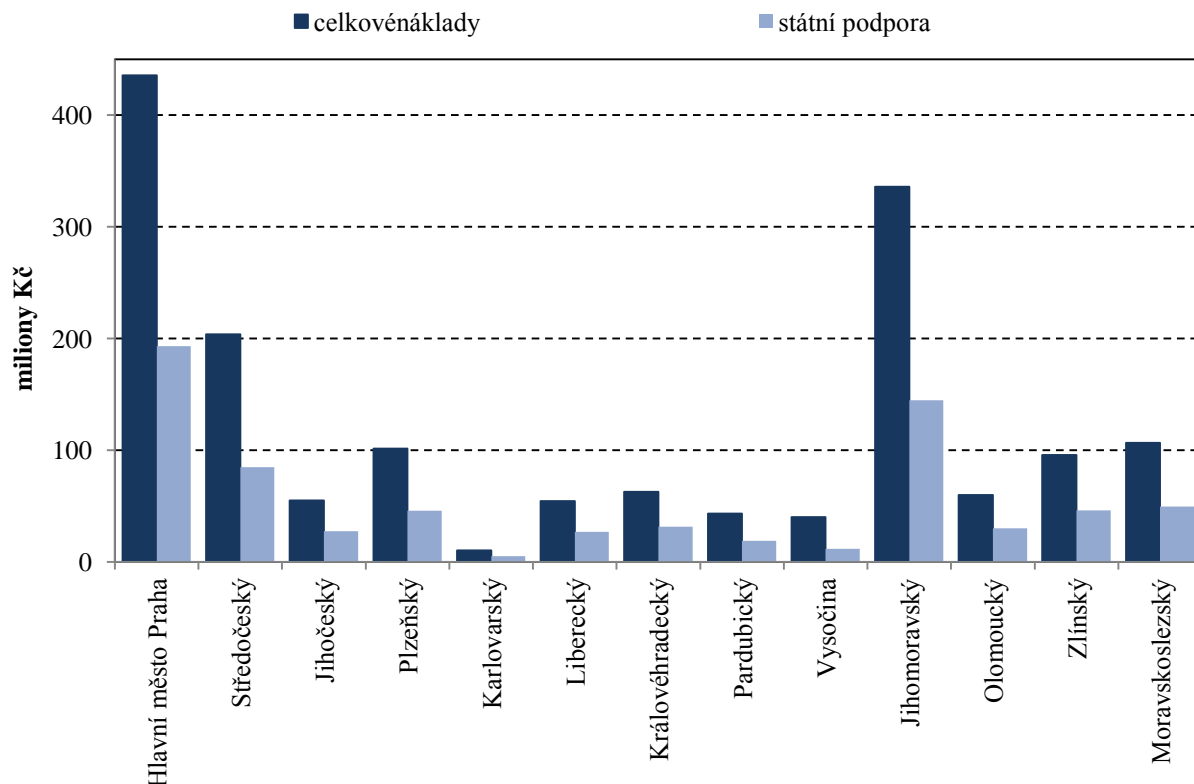
Graf č. 2: Geografické rozmístění projektů programu EUREKA (projekty zahájené po roce 2002)

Pozn: V kraji ústeckém nebyl v programu EUREKA v letech 2002-2010 udělen žádný grant.

Zdroj: IS VaVaI

Graf č.3: Geografické rozmístění celkových nákladů a státní podpory projektů programu EUREKA (projekty zahájené po roce 2002)

Pozn: V kraji ústeckém nebyl v programu EUREKA v letech 2002-2010 udělen žádný grant.

Zdroj: IS VaVaI

Typy aktivit VaV

V tabulce č. 5 je uvedena alokace státní podpory a počty zahájených projektů podle typu aktivit výzkumu a vývoje v letech 2002-2012. Ve shodě s cíli programu byly všechny projekty směřovány do aplikační sféry. V oblasti experimentálního vývoje byly uděleny ve sledovaném období pouze čtyři granty. V programu byl financován jeden projekt klasifikovaný jako výzkumná infrastruktura. Vzhledem k jeho charakteristice není zřejmé, proč je tento projekt charakterizován jako infrastruktura VaV². Experimentální vývoj byl ve sledovaném období zcela minoritní výzkumnou aktivitou a projekty patřili spíše k podprůměrným jak z hlediska celkových nákladů, tak i státní podpory.

² [Projekt OE09003](#): Výzkum a vývoj víceúčelové prefabrikované desky pro železniční tratě, včetně nákresu a zkoušek upevnění pro smíšený provoz, tlumení hluku a vibrací kolejové dráhy, [PROKOP RAIL a.s.](#)

Tab. č. 5: Počet projektů a finanční alokace podle typu výzkumu (projekty zahájené po roce 2002)

typ výzkumu	počet zahájených projektů	celkové uznané náklady tis. Kč	státní podpora tis. Kč	průměrná velikost projektu tis. Kč	průměrná státní podpora tis. Kč
aplikovaný výzkum	69	904 220	442 622	13 105	6 415
aplikovaný výzkum s výjimkou průmyslového výzkumu	67	657 165	256 175	9 808	3 824
vývoj	4	32 576	13 375	8 144	3 344
infrastruktura výzkumu, vývoje a inovací	1	9 721	2 307	9 721	2 307

Pozn.: Základní výzkum nebyl v programu EUREKA financován.

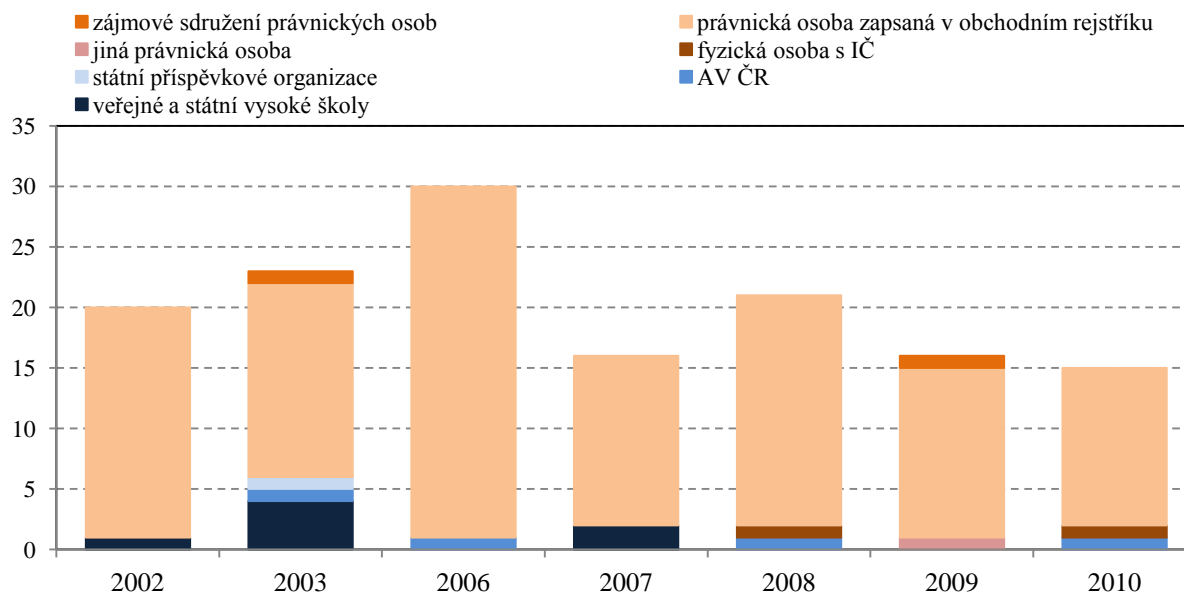
Zdroj: IS VaVaI

3.2 Příjemci

Uchazeč (příjemce podpory) musel být členem řešitelského týmu projektu programu EUREKA. Vymezení uchazečů bylo velmi široké, zahrnovalo organizační složky státu, právnické nebo fyzické osoby (výzkum a vývoj musely být předmětem jejich činnosti).

Rozdělení projektů mezi hlavní skupiny příjemců podpory je uvedeno v grafu č. 4. Ve shodě s koncepcí programu EUREKA byli nositeli naprosté většiny projektů právnické osoby. Ostatním subjektům, včetně fyzických osob-podnikatelů a zájmových sdružení právnických osob, byly uděleny 1-2 granty ročně. Výjimkou je rok 2003, kdy byly vysokým školám uděleny 4 granty. Státní podpora a celkové uznané náklady těchto minoritních řešitelů jsou přibližně ve stejném intervalu jako u majoritního typu subjektů. Výjimku tvoří AV ČR, která opakovaně uspěla s návrhy projektů o přibližně dvojnásobku průměru státní podpory a celkových nákladů a jeden projekt sdružení právnických osob (viz graf č. 5 a 6).

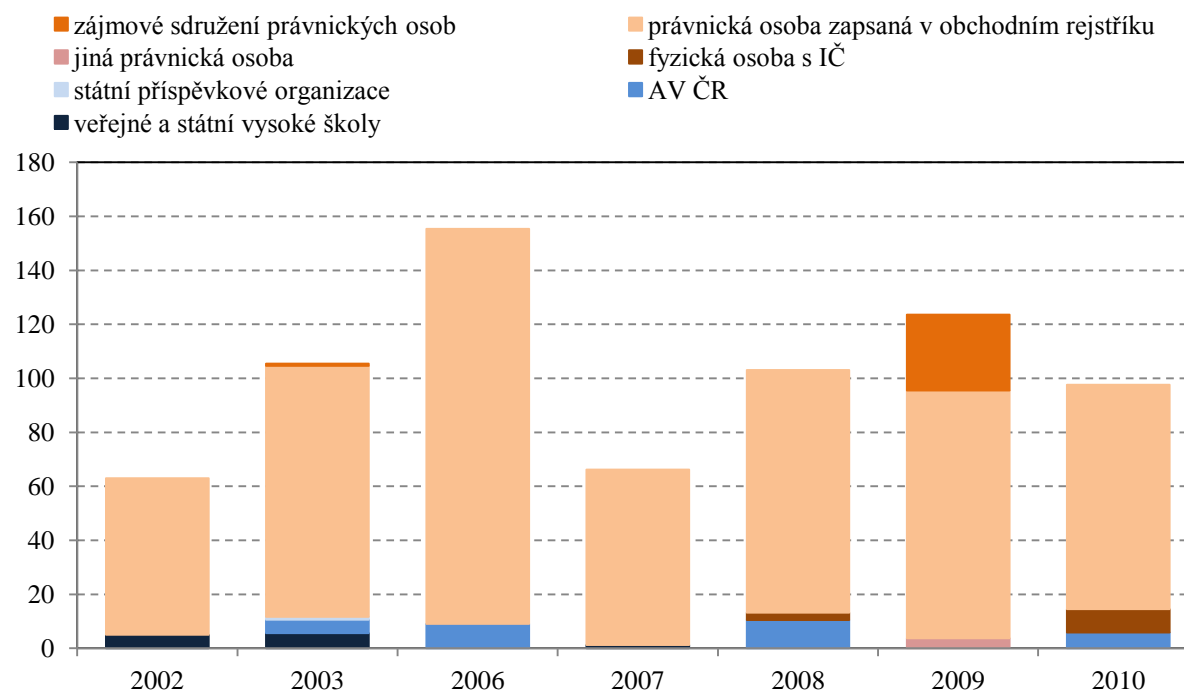
Graf č. 4: Účast výzkumných organizací v programu EUREKA. Počty zahájených projektů po roce 2002

Pozn: Projekty EUREKA Národního programu výzkumu I z let 2004 a 2005 nejsou zahrnuty.

Zdroj: IS VaVaI

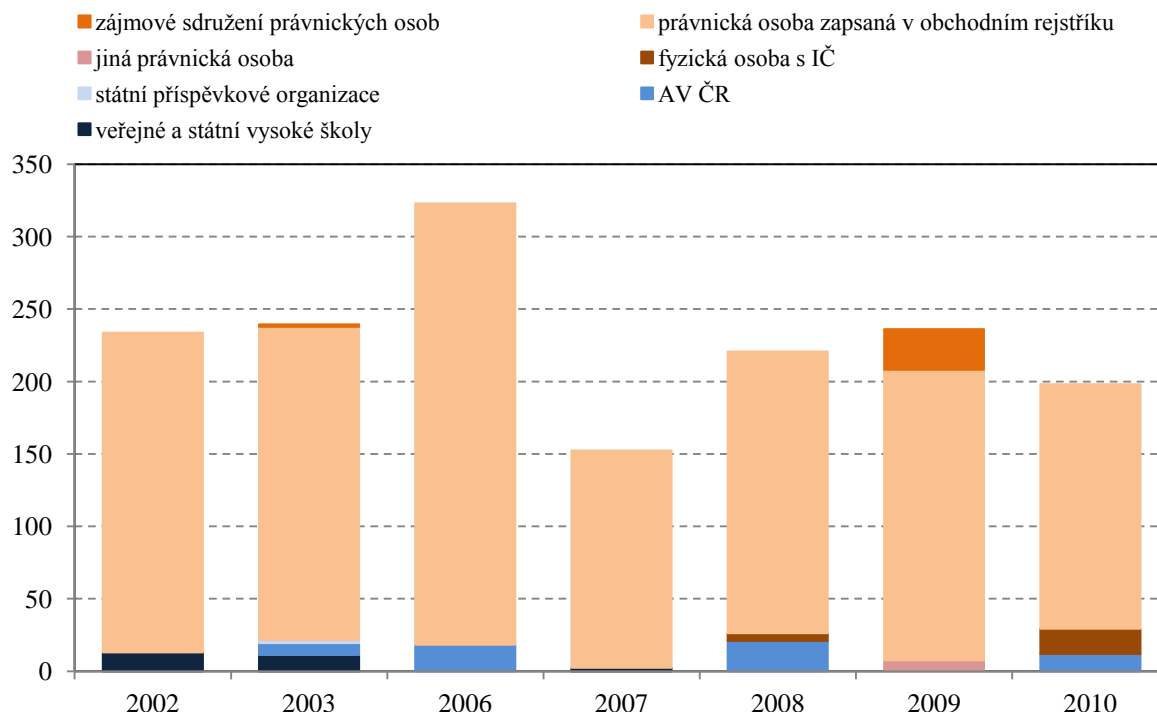
Graf č. 5: Účast výzkumných organizací v programu EUREKA (projekty zahájené po roce 200). Státní podpora (mil. Kč)

Pozn: Projekty EUREKA Národního programu výzkumu I z let 2004 a 2005 nejsou zahrnuty.

Zdroj: IS VaVaI

Graf č. 6: Účast VO v programu EUREKA (projekty zahájené po roce 2002). Celkové uznané náklady (mil. Kč)

Pozn: Projekty EUREKA Národního programu výzkumu I z let 2004 a 2005 nejsou zahrnuty.

Zdroj: IS VaVaI

4. Výsledky

Program stanovil velmi širokou škálu forem očekávaných výsledků. Byly stanoveny následující formy výsledků vycházející z forem v registru IS VaVaI:

- publikace – článek v odborném periodiku, odborná kniha, kapitola v odborné knize, článek ve sborníku;
- aplikované výsledky – poloprovoz, nová výrobní technologie/ověřená technologie, odrůda/plemeno, prototyp, metodika, funkční vzorek, autorizovaný software, výsledky promítnuté do právních předpisů a norem, užitečný vzor, specializované mapy a odborným obsahem, patent;
- ostatní výsledky - audiovizuální tvorba, uspořádání konference, workshopu či výstavy, výzkumná zpráva.

4.1 Přehled výsledků

Od roku 2002 bylo v Rejstříku informací o výsledcích programu EUREKA přiřazeno celkem 1124 výsledků, což odpovídá přibližně 8 výsledkům na projekt. Nejčetnějšími výsledky byly články ve sbornících z akcí (40 %). Následují články v odborných časopisech (16 %), technicky realizované výsledky (14 %) a poloprovoz, ověřená technologie (10 %) (viz tabulka č. 6). Typová struktura výsledků odpovídá aplikovanému výzkumu. Projekty však vedly k velmi malému počtu výsledků typu duševního vlastnictví (patenty, užité a průmyslové vzory). Celkem bylo projektům v programu

přiřazeno 12 těchto výsledků, což odpovídá přibližně jednomu výsledku na 10 projektů. Tento nízký kontrastuje s velkým počtem technicky realizovaných výsledků a výsledků typu poloprovoz.

Tab. č. 6: *Výsledky projektů programu EUREKA zahájených po roce 2002*

druh výsledku (typ IS VaVaI) ³	počet	podíl, %
audiovizuální tvorba, elektronické dokumenty (A)	36	3,2
odborná monografie (B)	8	0,7
kapitola resp. kapitoly v odborné knize (C)	8	0,7
článek ve sborníku z akce (publikovaná přednáška – proceeding) (D)	447	39,8
uspořádání (zorganizování) výstavy (E)	17	1,5
výsledky s právní ochranou (užitný vzor, průmyslový vzor) (F)	8	0,7
technicky realizované výsledky (prototyp, funkční vzorek) (G)	174	15,5
článek v odborném periodiku (J)	173	15,4
uspořádání (zorganizování) konference (M)	43	3,8
certifikované metodiky, léčebné postupy, památkové postupy, specializované mapy s odborným obsahem (N)	6	0,5
ostatní výsledky, které nelze zařadit do žádného z výše uvedených druhů výsledku (O)	43	3,8
patent (P)	4	0,4
software (R)	25	2,2
výzkumná zpráva obsahující utajované informace (V)	11	1,0
uspořádání (zorganizování) workshopu (W)	12	1,1
poloprovoz, ověřená technologie (uplatněná ve výrobě atd.), odrůda resp. plemeno (Z)	109	9,7

Zdroj: IS VaVaI

Články v odborných periodikách tvořily 16 % všech výstupů programu EUREKA. Význam a kvalitu výsledků výzkumu indikuje periodikum, ve kterém byly publikovány. Jedním z ukazatelů je publikování v impaktovaných časopisech, v nichž publikace procházejí recenzním řízením a jsou registrovány v některém z komerčních vědeckých informačních systémů⁴ a dosahují určité minimální citovanosti. **Z celkového počtu 173 článků byla v impaktovaných časopisech publikována přibližně polovina článků. Přibližně 60 % z celkového počtu bylo publikováno v anglickém jazyku a polovina všech publikací bylo v impaktovaných publikacích v anglickém jazyku** (viz tabulka č. 7). Mezi jednotlivými širšími vědními obory jsou však velmi výrazné rozdíly. V biologických a fyzikálních vědách byla v impaktovaných titulech v anglickém jazyku publikována naprostá většina. V chemických vědách bylo v impaktovaných anglických periodikách uveřejněno přibližně 70 % článků. V technických vědách byla publikována v anglických impaktovaných titulech přibližně polovina článků a v lékařských vědách pouze přibližně třetina článků. Celkově pouze přibližně polovina publikací v časopisech vytvořených v programu EUREKA je snadno přístupná širší mezinárodní vědecké komunitě. Počty publikací v ostatních oborech jsou příliš nízké pro vyvozování zobecňujících závěrů.

³ Typ výsledků prototyp, uplatněná metodika, funkční vzorek byl v RIV do roku 2008 označován jako kategorie S. Tato kategorie je sjednocena se současnou kategorií G. Obdobně výsledky typu poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, resp. plemeno označované do roku 2006 jako kategorie T jsou sjednocené se současnou kategorií Z.

⁴ Thomson Reuters, Web of Science, Elsevier SCOPUS, ERIH - European Reference Index for the Humanities

Tab. č. 7: Články v odborných periodikách přiřazené projektům programu EUREKA započatým po roce 2002

	AJ imp.	ČJ imp.	AJ neimp.	ČJ neimp.	ostatní neimp.	celkem	celkem neimp. %
celkem	88	2	17	63	3	173	48
<i>z toho</i>							
společenské vědy	1			8		9	89
technické vědy	36	1	12	26	1	76	51
matematické a informatické vědy	2		1			3	33
fyzikální vědy	7					7	
chemické vědy	10	1	1		2	14	21
vědy o Zemi	1		1	4		6	83
biologické vědy	18			1		19	5
zemědělské vědy	0			4		4	100
lékařské vědy	13		2	20		35	63

Pozn: imp. – impaktované, neimp. – neimpaktované, v této studii se impaktovanými články rozumí publikace v periodikách registrovaných Thomson Reuters Web of Science⁵; AJ - anglický jazyk, ČJ - český jazyk, ostatní - ostatní jazyky, v humanitních a uměleckých oborech nebyla publikován žádný článek v odborných periodikách.

Zdroj: IS VaVaI

Články ve sbornících jsou v programu EUREKA převládajícím výsledkem. **Přibližně 60 % z celkového počtu 415 článků ve sbornících bylo publikováno v anglickém jazyce. Nejvíce článků ve sbornících bylo publikováno v technických vědách (305; 57 %).** V lékařských vědách byla v anglickém jazyce publikována prakticky všechna sdělení (viz tabulka č. 8). Ve společenských vědách bylo v anglickém jazyce publikováno téměř 90 % sborníkových sdělení a v biologických vědách 67 %. Z jazykové struktury publikací ve sbornících z konferencí vyplývá, že značná část konferencí byla v českém jazyce a tedy orientována pouze na domácí publikum.

⁵ Thomson Reuters Web of Science [Master Journal List](#)

Tab. č. 8: Články ve sbornících přiřazené projektům programu EUREKA započatým po roce 2002

	AJ	ČJ	ostatní	celkem	AJ, %
celkem	263	171	13	447	59
<i>z toho</i>					
společenské vědy	12	1	1	14	86
technické vědy	173	125	7	305	57
matematické a infromatické vědy	1			1	100
fyzikální vědy	5	8	1	14	36
chemické vědy	4	2	1	7	57
vědy o Zemi	8	5		13	62
biologické vědy	20	10		30	67
zemědělské vědy	4	18		22	18
lékařské vědy	36	2	1	39	92
humanitní a umělecké obory			2	2	

Pozn: AJ = anglický jazyk, ČJ = český jazyk, ostatní – ostatní jazyky

Zdroj: IS VaVaI

Knižní publikace jak jednotlivé kapitoly, tak celé odborné publikace – byly méně četnými publikačními výstupy (viz tabulka č. 9). 38 % odborných knih a polovina kapitol v odborných knihách byla publikována v angličtině. Počty výstupů v jednotlivých oborech jsou příliš nízké na vyvozování závěrů na oborovou jazykovou orientaci.

Tab. č. 9: Odborné knihy a kapitoly v odborných knihách přiřazené projektům programu EUREKA započatým po roce 2002

	odborné knihy				kapitoly v odborných knihách			
	AJ	ČJ	celkem	AJ, %	AJ	ČJ	celkem	AJ, %
celkem	3	5	8	38	4	4	8	50
<i>z toho</i>								
společenské vědy		1	1					
technické vědy	1	2	3	33	1	3	4	25
matematické a infromatické vědy	1		1	100				
chemické vědy					1	1	2	50
vědy o Zemi		1	1		2		2	100
biologické vědy	1		1	100				
lékařské vědy		1	1					

Pozn: AJ - anglický jazyk, ČJ - český jazyk, odborné knihy nebyly publikovány v jiném než českém a anglickém jazyku; v humanitních a uměleckých oborech, zemědělských, fyzikálních, matematických a infromatických vědách nebyla publikována žádná odborná kniha nebo kapitola v odborné knize.

Zdroj: IS VaVaI

K výsledkům s aplikačním potenciálem jsou zařazeny patenty (P)⁶, poloprovozy, ověřené technologie, plemena živočichů a odrůdy rostlin (Z), výsledky s právní ochranou - užitné a průmyslové vzory (F), prototypy, funkční vzorky (G), výsledky promítnuté poskytovatelem podpory do právních předpisů a směrnic (H), certifikované metodiky, léčebné postupy, památkové postupy, specializované mapy s odborným obsahem (N), software (R) a výzkumné zprávy (V).

V celkovém souhrnu aplikačních výstupů převažují technické a biologické vědy (celkem přibližně 80 % registrovaných výsledků) (viz tabulka č. 9). Hlavní podíl výsledků v technických vědách byl vytvořen v kategoriích ověřené technologie, plemena živočichů a odrůdy rostlin (Z) a prototypy a funkční vzorky (G). V biologických vědách je dominantním aplikačním výstupem kategorie (G) a méně kategorie (Z). V projektech programu EUREKA byly podány celkem pouze 4 patenty, z toho 2 v technických vědách a po jednom v chemických vědách a vědách o Zemi. Ostatních výsledků s právní ochranou (vzory průmyslové a užitné) bylo zaregistrováno celkem pouze osm: 4 v technických vědách a po dvou v biologických a lékařských vědách. Program EUREKA, přestože je zaměřen na vývoj nových špičkových výrobků a inovací, v technologické sféře vedl jen k nízkému počtu výstupů vyžadujících z komerčních důvodů právní ochranu.

Tab. č. 10: Výsledky s aplikačním potenciálem přiřazené projektům programu EUREKA započatým v po roce 2002

	podíl,		P	Z	F	G	H	N	R	V
	celkem	%								
celkem	337		4	109	8	174	0	6	25	11
<i>z toho</i>										
společenské vědy	1	0.3	0	1	0	0	0	0	0	0
technické vědy	194	58	2	73	4	89	0	5	17	4
matematické a infromatické vědy	11	3	0	1	0	4	0	0	6	0
fyzikální vědy	13	4	0	1	0	11	0	0	0	1
chemické vědy	8	2	1	5	0	2	0	0	0	0
vědy o Zemi	10	3	1	6	0	0	0	1	1	1
biologické vědy	78	23	0	17	2	59	0	0	0	0
zemědělské vědy	6	2	0	1	0	4	0	0	1	0
lékařské vědy	16	5	0	4	2	5	0	0	0	5

Pozn: humanitním a uměleckým oborům nebyl přiřazen žádný aplikační výstup; kódy výsledků viz text

Zdroj: IS VaVa

4.2 Zvláště významné výsledky

Po roce 2002 bylo v programu EUREKA dosud vyhodnoceno celkem 168 projektů. Z nich 38 bylo vyhodnoceno⁷ jako „vynikající výsledky“ a 129 jako „uspěl podle zadání“. Žádný projekt nebyl hodnocen v kategoriích „nesplněno“. Rozdělení hodnocených projektů podle oborů je uvedeno v grafu č. 7. Nejvyšší podíl nejlépe hodnocených projektů je v lékařských oborech, kde byla vyhodnocena polovina projektů jako „vynikající výsledky“.

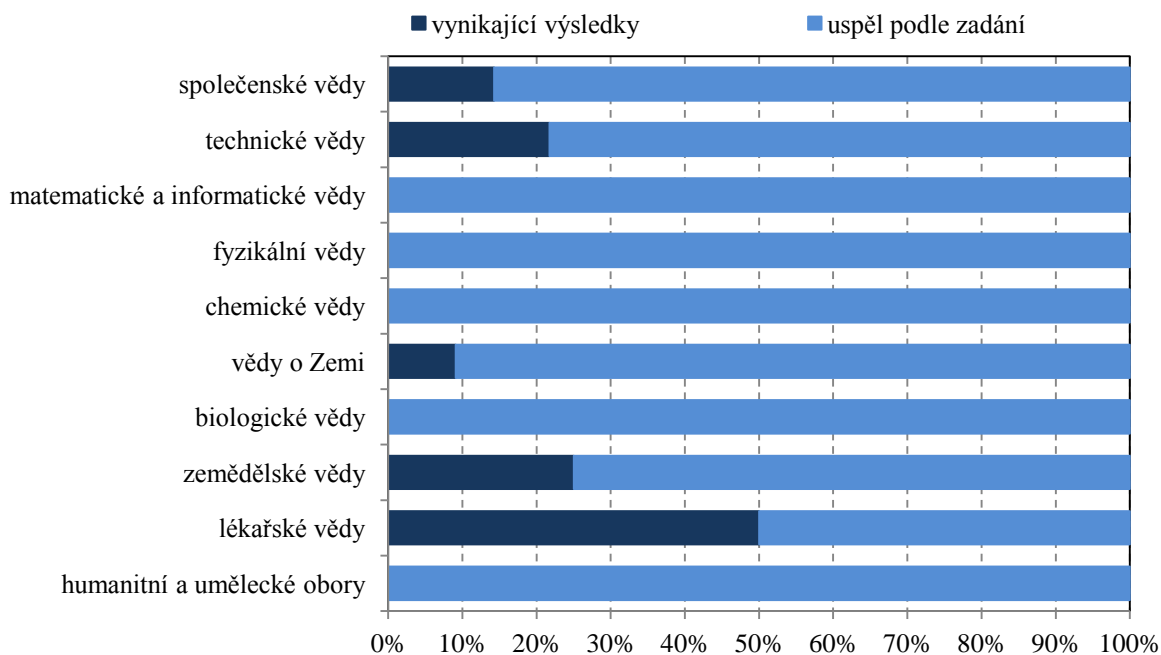
⁶ V závorce jsou uvedeny kódy výsledků užívané v [IS VaVa](#)

⁷ RVVI definuje čtyřstupňovou škálu hodnocení ukončených nebo zastavených projektů: „Vynikající výsledky (s mezinárodním významem apod.)“, „Uspěl podle zadání“, „Nesplněno zadání, smlouva však byla dodržena / rozhodnutí bylo dodrženo“, „Nesplněno zadání, bylo přistoupeno k sankčním ustanovením smlouvy / rozhodnutí“, viz. [IS VaVa](#).

K datu 20. 9. 2013 nemá žádný záznam o výsledku v IS VaVaI -celkem 20 projektů započatých po roce 2002. Celková státní podpora těchto projektů činila 99,430 miliónu Kč. Nejnížší státní podpora na projekt bez výstupu byla poskytnuta v zemědělských vědách (592 tisíc Kč na jeden projekt) a relativně nejvyšší státní podpora dosahující 68 % objemu v oboru (15,8 mil Kč) byla poskytnuta společenským vědám. V programu EUREKA nejvíce zastoupených technických vědách bylo bez výsledku 18 % projektů, kterým bylo uděleno celkem 14 % státní podpory v oboru. V ostatních oborech zůstalo bez výsledku po jednom projektu. Po urgencích u příjemců podpory lze očekávat po výše uvedeném termínu ještě snížení tohoto stavu.

Při vyvozování jakýchkoliv závěrů ze statistik projektů bez hlášených výsledků je nutno vzít v úvahu, že výzkumné práce v programech EUREKA souvisí s dalšími výzkumnými aktivitami řešitelů, kteří se z taktických důvodů mohou rozhodnout přiřadit výsledky k jiným příbuzným projektům.

Graf č. 7: Počty ukončených hodnocených projektů v programu EUREKA (projekty zahájené po roce 2012)

Pozn: žádný výsledek nemá označení „nesplněno zadání“

Zdroj: IS VaVaI

Nejvyšší ocenění projektů s účastí českých- řešitelských organizací programu EUREKA za dobu jeho existence (1993-2012)

Projekt E!3109 EULASNET EXPLOSIVES ANALYSER o celkovém rozpočtu 0,76 milionu Eur, z toho s příspěvkem ČR ve výši 0,57 milionu Eur má číslo 1P04OE157 (2004-2006) s názvem „Přenosný analyzátor výbušnin využívající pokročilé technologie“ získal v roce 2008 nejvyšší ocenění v programu EUREKA - LYNX AWARD na konferenci Ministrů v Lublani. Tento projekt získal rovněž v roce 2008 zlatou medaili na světovém veletrhu inovací v Šanghaji (2008), stříbrnou medaile na veletrhu inovací v Norimberku (2008). Byla mu taktéž udělena cena Inovace 2007 v Senátu PČR.

Ekonomický přínos: Objem prodeje nového výrobku je vykazován za období 2007 až 2010 -ve výši 33 milionů Kč.

Projekt E!3161 LOGCHAIN+ E_RAILMAP (2004-2008) o celkovém rozpočtu 0,89 milionu Eur, z toho ČR 0,45 milionu Eur má číslo 1P04OE165 s názvem „Elektronická mapa Evropy“ získal nejvyšší ocenění „Innovation Days Award 2009“ v roce 2009 na Konferenci Ministrů programu EUREKA v Lisabonu.

Ekonomický přínos: Objem prodeje nových služeb je vykazován za období 2008 až 2010 ve výši 5,5 milionů Kč.

Projekt klastru MEDEA+2A302 ONOM@TOPIC (2006-2007) o celkovém rozpočtu 59,24 milionu Eur, z toho ČR 1,7 milionu Eur má číslo 1P05OE173 s názvem „Platforma pro francouzskou/německou kartu občana“ získal nejvyšší ocenění EUREKA Innovation Award 2010 na konferenci Ministrů programu EUREKA v Berlíně. Na řešení projektu se podílela Francie, Česká republika, Maďarsko, Itálie, Nizozemsko, Španělsko a Švédsko. V roce 2007 obdržel český řešitel mezinárodní ocenění Noblanc Award 2007. Ekonomický přínos: Objem prodeje nových služeb je vykazován za období 2008 až 2010 ve výši 8 milionů Kč.

Zdroj: Sekretariát programu- EUREKA, MŠMT- program EUREKA

Další projekty programu EUREKA s účastí českých řešitelských organizací, které získaly ocenění:

- Projekt E!2923 DIASHOE, číslo OE134 a OE199, (2003-2007) o celkovém rozpočtu 0,63 milionu Eur, z toho ČR 0,29 milionu Eur s názvem „Vývoj nové generace profylaktické obuvi pro diabetiky“. Ocenění „Věda v ulicích“ „Česká Hlava 2007“. Udělena cena Inovace 2007 v Senátu PČR.
- Projekt E!3337 RFID UHF ENCODER, číslo 1P05OE185, (2005-2006) o celkovém rozpočtu 1,5 milionu Eur, z toho ČR 0,45 milionu Eur s názvem „Výzkum a vývoj UHF čtečky“. Udělena cena Inovace 2007 v Senátu PČR.

Zdroj: MŠMT- program EUREKA

Seznam projektů, které se svými výsledky účastnily na konferencích Ministrů (dále MC):

- E!1489 EUROTRAC 2 – SATURN (1996-2003) OE32; o celkovém rozpočtu 124,8 milionů Eur, z toho ČR 0,09 milionu Eur a názvem „Kvalita ovzduší v městských aglomeracích“, účast na MC2008
- E!1841 EUROBOGIE (1998-2011) OE44/1/2, OE148; o celkovém rozpočtu 10 milionů Eur, z toho ČR 1 milionu Eur a názvem „Vývoj polymérního kompozitu pro zavěšení železničních kol“, účast na MC2008
- E!2190 EUROENVIRON REVITAL (1999-2003) OE62; o celkovém rozpočtu 1,1 milionů Eur, z toho ČR 0,44 milionu Eur a názvem „Ekologická recyklace organických odpadů“, účast na MC2008
- E!2249 EUROCARD (2000-2003) OE69; o celkovém rozpočtu 1,1 milionů Eur, z toho ČR 0,44 milionu Eur a názvem „Automatizovaný systém pro včasné vyhodnocení vývoje kardiovaskulárních onemocnění“, účast na MC2008

- E!2334 DIAGNOSTICS COCANAL (2000-2005) OE77; o celkovém rozpočtu 1,1 milionu Eur, z toho ČR 0,61 milionu Eur a názvem „Nové monoklonální protilátky pro diagnostické účely“, účast na MC2008
- E!2339 EUROENVIRON GRINDING (2000-2004) OE80; o celkovém rozpočtu 0,6 milionu Eur, z toho ČR 0,36 milionu Eur a názvem „Profilové broušení ozubených kol“, účast na MC2008
- E!2614 NEW VOICE (2002-2007) OE129; o celkovém rozpočtu 1,1 milionů Eur, z toho ČR 0,61 milionu Eur a názvem „Vývoj protězy s hlasovým zdrojem pro zlepšení kvality hlasu“, účast na MC2008
- E!2709 BASTEX (2002-2007) OE112; o celkovém rozpočtu 1,1 milionů Eur, z toho ČR 0,61 milionu Eur a názvem „Bakteriostatická aditiva, vlákna a textilie pro vyšší hygienickou bezpečnost“, účast na MC2008
- E!2721 EUROENVIRON MADWICA (2002-2005) OE117; o celkovém rozpočtu 0,67 milionů Eur, z toho ČR 0,46 milionu Eur a názvem „Integrace nových metod pro správu a ochranu zdrojů pozemních vod v ohrožených povodích“, účast na MC2008-stánek s exp.
- E!2774 WELDERS PASSPORT (2001-2006) OE133; o celkovém rozpočtu 2,63 milionů Eur, z toho ČR 0,26 milionu Eur a názvem „Vývoj systému evropských svářečských průkazů s přístupem na internet“, účast na MC2008
- E!2988 HARMFUL SUBSTANCES (2003-2005) OE143; o celkovém rozpočtu 0,38 milionů Eur, z toho ČR 0,25 milionu Eur a názvem „Technologie na zachycování škodlivých látek typu PCDD/F z kouřových spalín vznikajících spalováním nebezpečných odpadů“, účast na MC2008
- E!3100 EUROENVIRON CAWAB (2004-2008) OE153; o celkovém rozpočtu 1,4 milionů Eur, z toho ČR 0,42 milionu Eur a názvem „Buněčná upoutání v bioremediaci odpadních vod“, účast na MC2008-stánek s expozicí
- E!3120 SPECIFURN (2005-2008) OE175; o celkovém rozpočtu 0,55 milionů Eur, z toho ČR 0,44 milionu Eur a názvem „Vývoj a výroba speciálního nábytku splňujícího individuální ekonometrické požadavky, zejména seniorů“, účast na MC2008-stánek s expozicí.

Všechny -výše uvedené projekty jsou součástí portfolia úspěšných projektů sekretariátu v Bruselu.

Zdroj: -Sekretariát programu EUREKA, MŠMT- program EUREKA

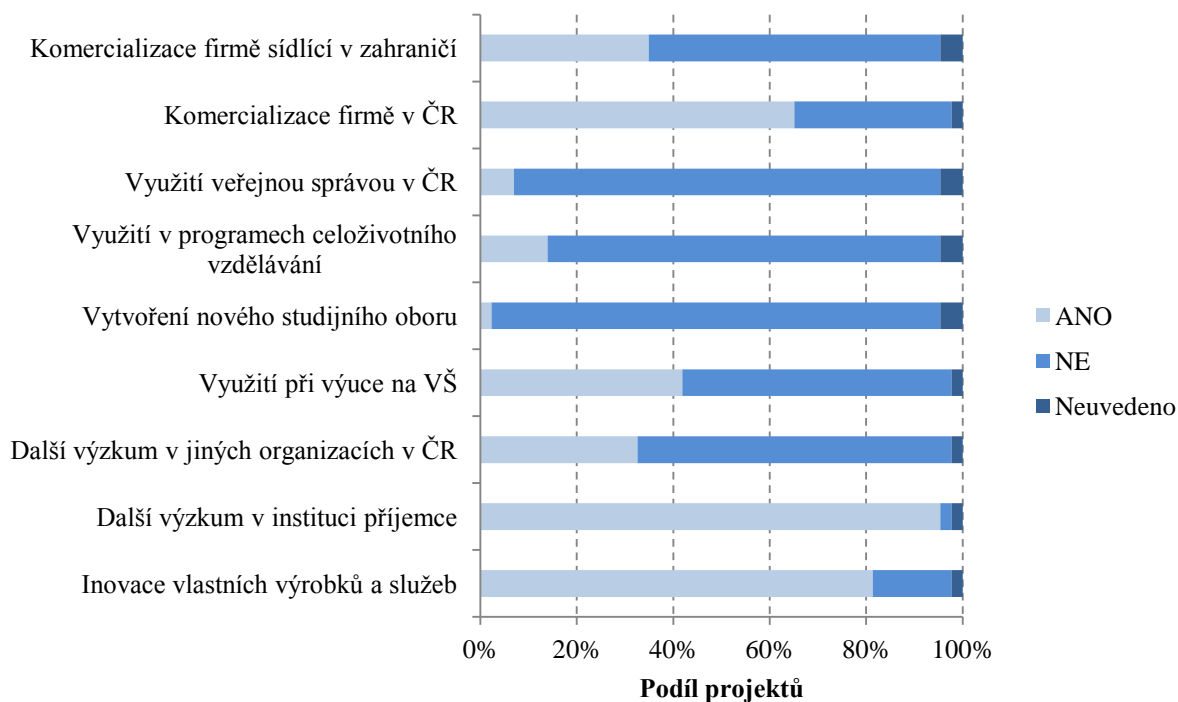
4.3. Využití výsledků

Přestože program cílil na podporu průmyslového výzkumu a měl vést k posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky, nijak nespecifikoval konkrétní způsoby využití výsledků. Nezabýval se otázkou, jakým způsobem bude zajištěn přenos poznatků a zda budou vytvořené výsledky skutečně využity v podobě inovací. Pouze stanovil, že uživatelé výsledků budou subjekty podnikatelské sféry, odborná veřejnost a instituce státní správy či samosprávy.

Způsob využití výsledků projektů ukazuje graf č. 8. **Nejčastějším způsobem využití byl další výzkum v instituci příjemce.** V tomto případě lze říci, že projekt neznamenal nějakou jednorázovou akci, ale byl součástí dlouhodobějších výzkumných a vývojových aktivit v instituci příjemce. **Druhý nejčastější způsob využití výsledků úzce souvisí se zaměřením programu ve smyslu rozvoje inovačně založené konkurenceschopnosti podniků.** Jedná se o využití výsledků pro inovace vlastních výrobků a služeb, které byly realizovány u 81 % projektů. Silná byla také

komercializace výsledků českým firmám (65 % projektů). Komercializace zahraničním firmám byla spíše spojena s využitím poznatků v rámci projektového konsorcia než komercializací externím firmám.

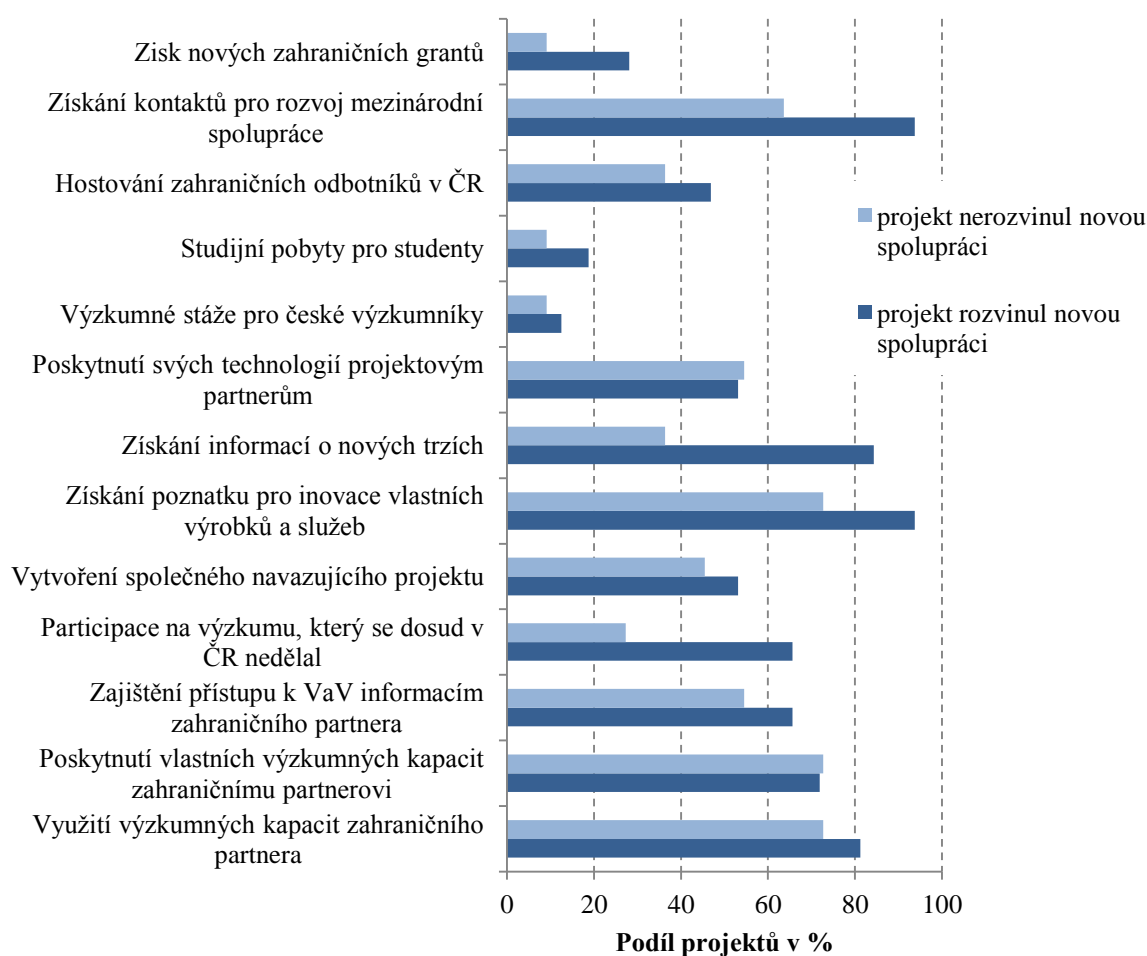
Graf č. 8: Způsob využití výsledků projektů programu EUREKA

Zdroj: TC AVČR

Ve využití výsledků nejsou zřejmé výraznější rozdíly mezi projekty, které ustanovily novou mezinárodní spolupráci, a projekty, ve kterých pokračovala stávající spolupráce (viz graf č. 9).

Graf č. 9: Způsob využití výsledků projektů programu EUREKA podle novosti spolupráce

Zdroj: TC AVČR

4.4 Srovnání dosažených výsledků se schválenými cíli programu

Program podporoval účast českých subjektů v aktivitách vícestranné vědecké spolupráce programu EUREKA, za účelem zvyšování technologického potenciálu členských zemí EUREKA. Program nestanovoval předem tematická zadání, necentralizoval financování ani výběr projektů. Řídil se zásadou, že návrhy a iniciativa musejí vycházet „zdola“ (tzv. princip bottom-up), tedy od jednotlivých soukromých podniků a výzkumných organizací. Program byl určen na podporu průmyslového výzkumu.

Program byl zamýšlen jako nástroj pro posílení konkurenceschopnosti podnikového sektoru a v důsledku i celého hospodářství. Nezamýšleným cílem (efektem) programu bylo napomoci podnikové sféře naučit se využívat potenciálu mezinárodní spolupráce a participace v mezinárodních programech a projektech.

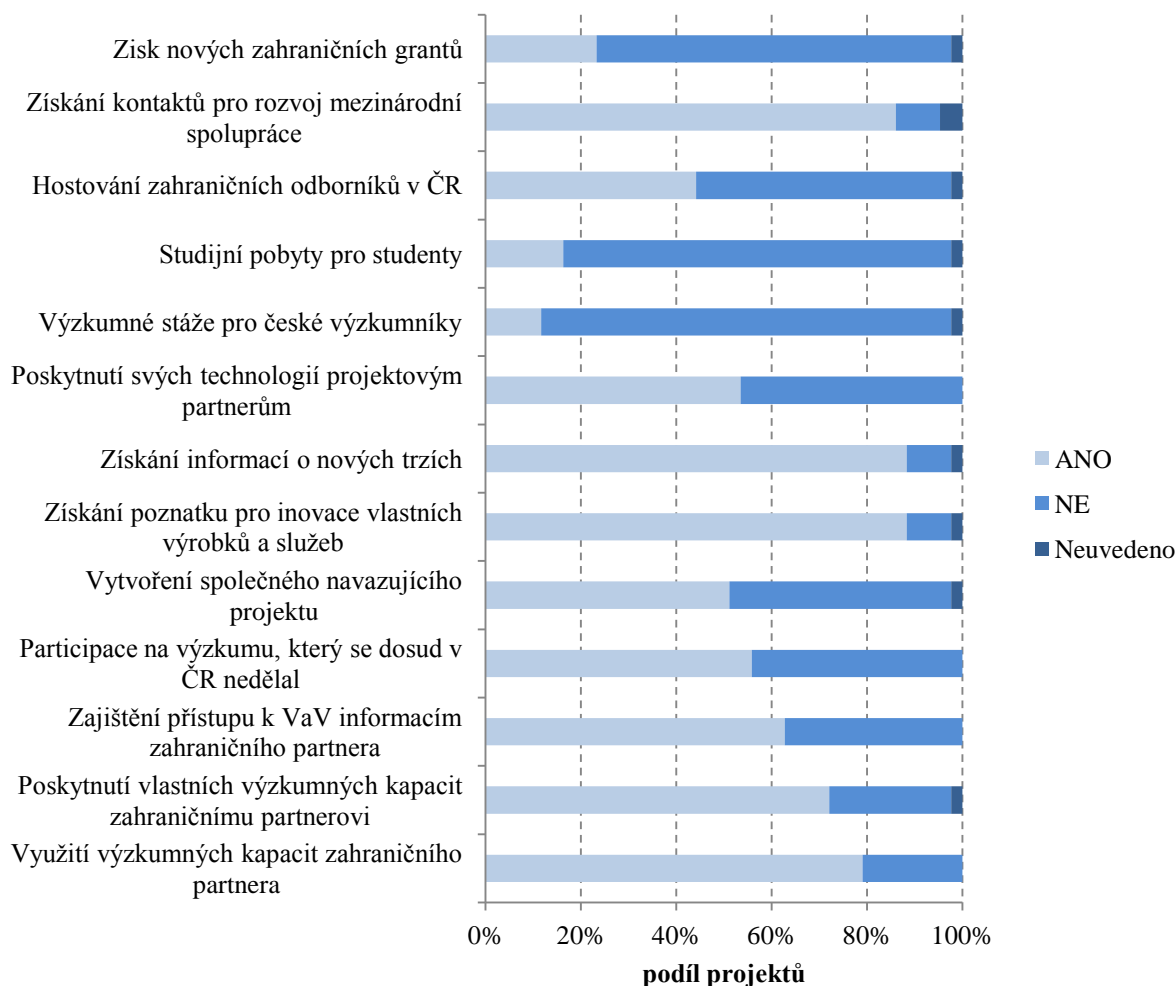
Hodnocení splnění cíle programu je znesnadněno skutečností, že program nijak nestanovil kritéria pro zhodnocení splnění cíle a současně jsou cíle programu definovány jen ve velmi obecné rovině. To však nelze považovat za nějakou chybu programu, ale je to výsledkem toho, že program byl vytvořen v době, kdy byly v ČR neznámé obecné standardy pro formulování programů a jejich hodnocení běžné ve vyspělých zemích EU. Jednou z možností zhodnocení splnění cíle programu je zhodnocení přínosů programu, tedy zjištění, co realizace aktivit projektů přinesla, k čemu přispěla.

Přínosy programu EUREKA lze spatřovat v několika základních rovinách, jak je zřejmé z grafu č. 10. V souladu se zaměřením programu se v první řadě jedná o **rovinu ekonomickou, tedy o zvyšování ekonomické výkonnosti podniků** zapojených do řešení projektů (hodnocení však nedokázalo zjistit skutečné zvýšení ekonomické výkonnosti pod vlivem programu). – **Získání poznatku pro inovace vlastních výrobků a služeb a získání informací o nových trzích získalo 88 % projektů. Tyto dva přínosy byly vůbec nejčtenější ze všech.** Poměrně významným ekonomickým přínosem bylo také poskytnutí svých technologií zahraničním projektovým partnerům, které nastalo u 53 % projektů.

Další rovinu představuje **výzkum a vývoj**, kde nejčtenějším přínosem bylo získání nových kontaktů pro rozvoj mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji, tedy v podstatě primárního přínosu, od kterého se další přínosy odvíjely. Nové kontakty získalo 86 % projektů. Zisk nových kontaktů se však výrazněji neodrazil v zisku nových zahraničních grantů (jen 23 % projektů). U 51 % projektů došlo k vytvoření navazujících projektů. Vysoce četnými a současně z logiky zaměření programu zásadními přínosy bylo využití výzkumných kapacit zahraničního partnera (79 % projektů), poskytnutí vlastních výzkumných kapacit zahraničnímu partnerovi (72 % projektů) a zajištění přístupu k VaV informacím zahraničního partnera (62 % projektů). Pro rozvoj kvality VaV je důležité rozšíření výzkumu o nová témata, resp. nové myšlenky. K participaci na výzkumu, který se v ČR dosud nedělal, došlo u 56 % projektů.

Jinou rovinou přínosů byl **rozvoj lidských zdrojů**. Zapojení do projektů lze považovat za rozvoj lidských zdrojů (učení se výzkumníků) formou „learning by doing“. Do řešení aktivit projektů (které odpovíděly na dotazník) se zapojilo 447 výzkumníků. Do projektů se zapojili také studenti pregraduálního a postgraduálního studia. Zapojení studentů magisterského studia nastalo v případě 37 % projektů (celkem se jednalo o 47 studentů) a doktorského studia u 56 % studentů (42 studentů). 44 % projektů také vytvořilo nové pracovní místo (celkem bylo vytvořeno 43 pracovních míst). Přínosy projektu v oblasti mobility výzkumníků byly nižší, což souvisí se spektrem uznatelných nákladů. Nejčtenějším přínosem v této oblasti bylo hostování zahraničních výzkumníků (44 % projektů). Výzkumné stáže pro výzkumníky byly realizovány jen u 12 % projektů a pro studenty u 16 % projektů.

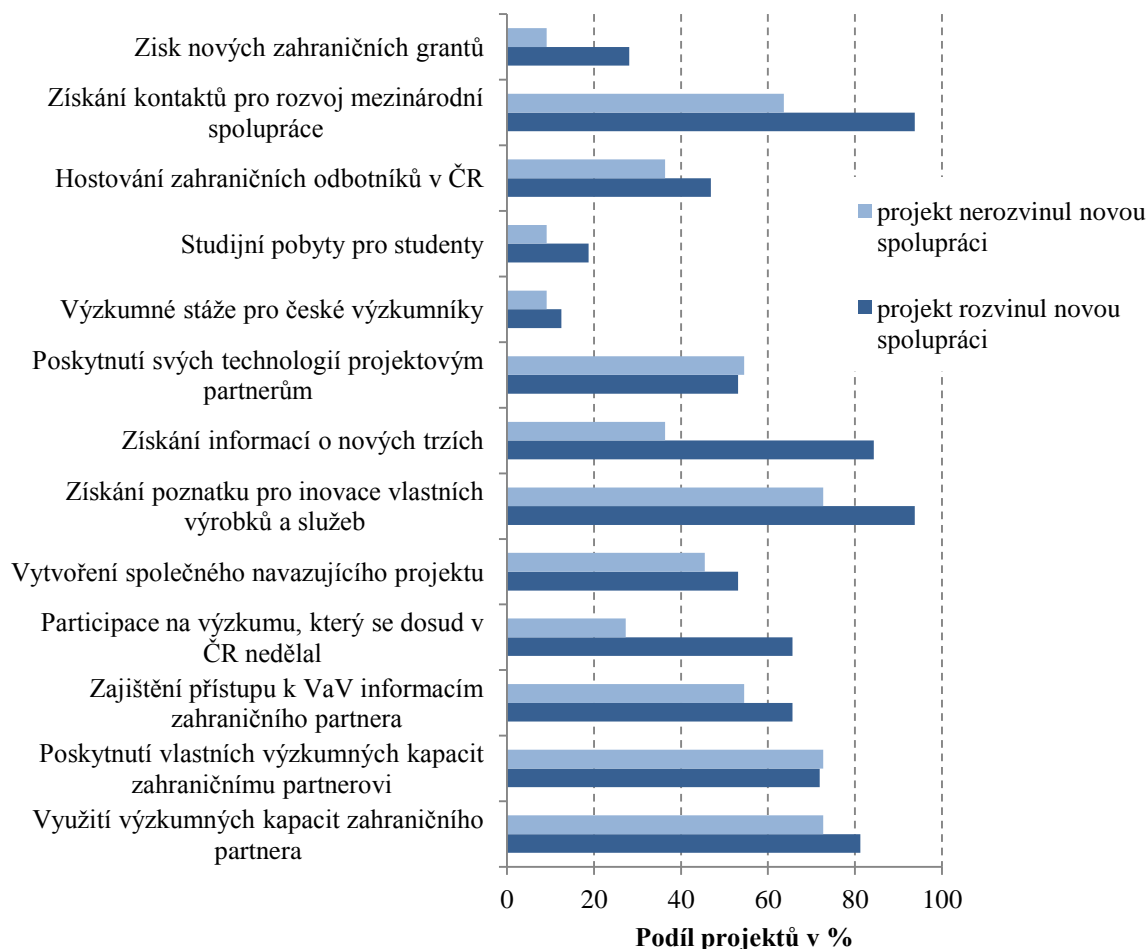
Graf č. 10: Přínosy projektů programu EUREKA

Zdroj: TC AVČR

Jak již bylo uvedeno výše, 74 % projektů rozvinulo novou mezinárodní spolupráci. V přínosech, resp. jejich škále a četnosti, však nejsou výraznější rozdíly mezi projekty, které stanovily novou spolupráci, a projekty, u nichž se jednalo o pokračování stávající spolupráce, jak je patrné z grafu č. 11. Rozdíly zřejmě z grafu jsou spíše způsobeny poměrně nízkou návratností dotazníků, kdy dotazníků za projekty stávající spolupráce bylo získáno pouze 11. Za výraznější rozdíly, které by pravděpodobně přetrvaly i při vyšší míře návratnosti, lze považovat vyšší podíl přínosů – získání informací o nových trzích, získání kontaktů pro rozvoj mezinárodní spolupráce a participace na výzkumu, který se v ČR dosud nedělal – u projektů, které ustavily novou spolupráci.

Graf č. 11: Přínosy projektů programu EUREKA podle novosti spolupráce

Zdroj: TC AVČR

Ze zhodnocení přínosů programu, resp. jednotlivých podpořených projektů a s přihlédnutím ke škále, kvantitě a kvalitě dosažených výsledků je možné konstatovat, že cíle programu bylo splněno v plném rozsahu.

V souladu s cílem programu EUREKA, který je orientován na tržní uplatnění výsledků projektů, byly získány doplňující údaje, které v předchozím nejsou uváděny. Zdroj získaných informací vychází z údajů poskytnutých přímo řešitelskými organizacemi na základě uzavřených „Smluv o využití výsledků ve výzkumu a vývoji“. Smlouvy jsou uzavírány mezi poskytovatelem a příjemcem podpory ve smyslu zákona č.130/2002 Sb. Podle těchto smluv je sledování výsledků projektů za období tří let od ukončení daného projektu. Nad rámec předchozího hodnocení byl vybrán vzorek 59 ukončených projektů. Dosažené tržby za období let 2005-2012 u těchto projektů činily celkově 276 881 tis. Kč. Z toho export se podílí na této částce 129 058 tisíce Kč, tj. 46,6% . Dalším ukazatelem je nárůst nových pracovních míst, který je zde - v celkovém počtu 56. Další ukazatele tržního uplatnění jsou uvedeny v níže uvedené příloze č. 2.

4.5 Srovnání dosažených výsledků programu se stavem v zahraničí v době ukončení programu

Evropský program EUREKA sdružuje vysoce kvalitní výzkumné organizace a inovační podniky nejen ze zemí EU, ale i z asociovaných zemí (asociovaných programu). Zapojením do projektů, v nichž tyto organizace spolupracují, získaly české firmy i výzkumné organizace (včetně universit) unikátní příležitost sdílet a dále obohacovat, rozvíjet své znalosti s výzkumníky, kteří ve svých oborech patří mezi evropskou (i světovou) špičku. Čeští výzkumníci tedy získali možnost přístupu k posledním poznatkům a také možnost tyto poznatky využívat, jak pro další výzkumné aktivity, tak také pro rozvoj konkurenceschopnosti podniků. Na druhou stranu zapojení do mezinárodních aktivit pro české výzkumníky znamenalo, že jejich výsledky musí dosahovat mezinárodně srovnatelné kvality. Lze tedy říci, že čeští výzkumníci v podpořených projektech dosáhli takové kvality, která je v mezinárodním měřítku považována za standardní i vyšší.

Vysokou kvalitu výsledků lze dokladovat značným podílem příspěvků zveřejněných v impaktovaných časopisech a současně značný počet výsledků v anglickém jazyce, tedy výsledků dobře a snadno dostupných světové vědecké komunitě. Dalším ukazatelem kvality bylo pořádání a účast na konferencích světového a evropského významu, hostování zahraničních odborníků a odborné stáže českých řešitelů v zahraničních organizacích.

Je zřejmé, že bez podpory programu EUREKA by domácí podniky a výzkumná pracoviště jen stěží mohla držet krk se zahraničními konkurenty a výzkumnými pracovišti a dosahovat odpovídající kvality výsledků. Právě díky programu je řada výzkumných týmů důstojným a žádaným partnerem zahraničních výzkumných pracovišť pro vytváření a realizaci společných projektů i mnoha zahraničních firem, které mají zájem o využití vytvořených výsledků a současně umožňují českých firmám využívat své poznatky.

5. Informace o implementaci národních priorit

Program EUREKA patřil mezi nejdéle probíhající programy výzkumu, experimentálního vývoje a inovací realizovaných v ČR. Vznikl téměř 20 let před schválením priorit, přičemž poslední veřejná soutěž byla vyhlášena ještě před zahájením přípravných prací pro stanovení výchozích tezí priorit. Z důvodu vzniku v jiném historickém, společenském, politickém a ekonomickém kontextu je nesnadné analyzovat jeho vazby na priority. Z důvodu rychlého rozvoje řady oborů VaVaI i významným společenskoekonomických změn v průběhu řešení programu je možné tyto vazby hodnotit jen na velmi obecné úrovni.

Z hlediska jednotlivých prioritních oblastí byl program relevantní v podstatě všem oblastem, přičemž nejslabší relevanci lze vyzorovat v případě prioritní oblasti „Sociální a kulturní výzvy“ zaměřené především na aktuální společenský a kulturní vývoj ČR. Naopak nejvyšší relevance nastává v případě prioritních oblastí „Konkurenceschopná ekonomika založená na znalostech“ a „Udržitelnost ekonomiky a materiálových zdrojů“, a to především z důvodu zřejmého zaměření na průmyslový sektor. Program napomohl vývoji nových technologií, které jsou široce využitelné pro řešení témat identifikovaných a podporovaných v těchto prioritních oblastech.

Vysoká relevance je také zřejmá v případě horizontálně zaměřených (systémových) priorit, zvláště systémového opatření Zajištění vazeb na mezinárodní aktivity VaVaI ve stanovených prioritních oblastech. Program totiž českým výzkumníkům umožnil zapojit se do mezinárodních výzkumných

aktivit a současně získat cenné zkušenosti s účastí v mezinárodních projektech, které mohli využít a v mnoha případech také skutečně využili pro zvýšení své participace v mezinárodních programech.

Pro vyhodnocení programů podle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2015) se obecně rovněž přepokládá hodnocení programu podle Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací do roku 2030 schválených usnesením vlády ze dne 19. července 2012 č. 552 a Usnesením vlády ze dne 31. července 2013 č. 569 poté byla schválena Implementace Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

V programu nebyla vyhlášena žádná veřejná soutěž po schválení Národních priorit vládou výše uvedeným usnesením a hodnocené programy byly ukončeny před přijetím Implementace Národních priorit.

6. Přílohy

Příloha č. 1: Počet výsledků podle jejich druhů za celou dobu realizace programu

<i>Druh výsledku</i>	<i>Popis výsledku</i>	<i>Počet výsledků</i>
A	audiovizuální tvorba	37
B	odborná kniha	8
C	kapitola resp. kapitoly v odborné knize	9
D	článek ve sborníku	529
E	uspořádání (zorganizování) výstavy	17
F	výsledky s právní ochranou (užitný vzor, průmyslový vzor)	8
G	technicky realizované výsledky (prototyp, funkční vzorek)	122
J	článek v odborném periodiku	190
K	kapitola v knize nebo článek ve sborníku (nerozlišováno v roce 1998)	1
M	uspořádání (zorganizování) konference	43
N	certifikované metodiky, léčebné postupy, památkové postupy, specializované mapy s odborným obsahem	6
O	ostatní výsledky, které nelze zařadit do žádného z výše uvedených druhů výsledku.	43
P	patent	5
R	software	28
S	prototyp, uplatněná metodika, funkční vzorek, autorizovaný software, výsledky aplikovaného výzkumu promítnuté do právních předpisů a norem, užitný vzor, specializované mapy s odborným obsahem	52
T	prototyp, poloprovoz, ověřená technologie (uplatněná ve výrobě atd.), SW produkt, výsledky aplikovaného výzkumu promítnuté do právních předpisů a norem	48
V	výzkumná zpráva obsahující utajované informace	13
W	uspořádání (zorganizování) workshopu	12
Z	poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno	72
Celkem		1 243

Zdroj: Úřad vlády ČR

Příloha č. 2: Počet výsledků ukončených projektů EUREKA (OE) s tržním uplatněním v období 2005-2012

<i>Popis výsledku</i>	<i>Počet</i>
Počet projektů	59
Tržby (tis. Kč)	276 881
Export (tis. Kč)	129 058
Přírůstek pracovních sil (počet)	56
Počet funkčních vzorků (ks)	345
Počet prototypů (ks)	74
Počet nových technologií (ks)	286
Počet prodaných licencí a know-how (ks)	1034

Pozn: Projekty EUREKA Národního programu výzkumu I z let 2004 a 2005 nejsou zahrnuty.

Zdroj: MŠMT- program EUREKA